

OBSAH

1 ÚVOD – O CO V ETICE JDE?.....	13
Proč je etika tak sporná?	13
Co znamená osobní svoboda?.....	14
Svoboda a spravedlnost.	15
Svoboda a její hranice.	16
Náboženství a etika.	18
Co je správné jednání? Co je dobré jednání?	20
Sexuální etika jako příklad.	22
Základní otázky života jako základní otázky etiky	23
2 SOUŽITÍ – MÁ RODINA BUDOUCNOST?	25
Člověk je vztahová bytost	25
Co je dnes „rodina“?.....	26
Rodinu má každý	27
Etický význam rodiny	29
Úkoly rodinné politiky	33
3 LIDSKÁ DŮSTOJNOST – JE MOŽNÉ „TĚHOTENSTVÍ NA ZKOUŠKU“?.....	38
Konflikty spojené s těhotenstvím	38
Lidský zárodek se stal předmětem	39
Morální status embrya	40
Vývoj člověka, nebo vývoj v člověka?.....	41
Pohled na embryo z hlediska etiky odpovědnosti.....	44
Odpovědnost v těhotenských konfliktech	45
4 POSTIŽENÍ – CHCEME DOKONALÉHO ČLOVĚKA?.....	49
Už žádné děti s trisomií 21?	49
Mírnit soužení – usilovat o dokonalost?	50
Rozporuplný obraz člověka	51
Rozlišování mezi Bohem a člověkem	52

Šance a výzvy věd o životě.....	54
Každý člověk má svou vlastní důstojnost	54

5 ZÁKLADNÍ POTŘEBY – NEPATŘÍ SNAD JÍDLO

K MORÁLCE?	57
Co jsou základní životní potřeby?	57
Základní potřeby a morálka	58
Nejdřív žrádlo, potom morálka?	59
Prosba o každodenní chléb	61
Voda je život	62
Konzumace masa a chov zvířat.	63
Mrhání potravinami	65
Problémy světové výživy	66

6 CHUDOBA – JAK SE DÁ ODSTRANIT

NESPRAVEDLNOST?	68
Absolutní a relativní chudoba	68
Co je spravedlnost?	70
Sociální spravedlnost	72
Podpora vzdělání: potenciál, nebo talent?	74
Vzdělání pro všechny!	77

7 KULTURA – EXISTUJÍ TAKÉ

ZÁKLADNÍ POŽITKY KULTURY?	79
Co je kultura?	80
Etický význam kultury	83
Ústřední postavení jazyka	84
Hra jako kulturní fenomén	85
Sport – kult, nebo kultura?	85
Umění děláme všichni	88

8 SVĚDOMÍ – JE MOŽNÉ UČIT SE

SVOBODĚ SVĚDOMÍ A CHRÁNIT JI?	90
Svoboda svědomí jako lidské právo.	90
Co se myslí, když se říká „svědomí“?	92
Prvky svědomí: soudnost a závaznost	95
Jak svědomí vzniká?	96
Kam až sahá svoboda svědomí?	98

9 ODPOVĚDNOST – JAK SE ČLOVĚK STÁVÁ SVĚTOOBČANEM?	101
Děti vyrůstají ve světě sítí	101
Co znamená odpovědnost?	102
Lidská práva jako základ orientace	104
Kosmopolitní postoj	107
Učit se odpovědnosti	109
10 ÉRA INFORMACÍ – OVLÁDAJÍ NÁS HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY?	111
Etika médií jakožto profesní etika	112
Etika médií jako etika užívání médií	114
Etika médií jako institucionální etika	117
11 PRÁCE – ŽIJEME, ABYCHOM PRACOVALI?	120
Youth at Risk	120
Od hlavního pracovního poměru k pluralizaci podob práce	121
Výdělečná práce není všechno	122
Milníky ve vývoji pracovní etiky	124
Historie pojmu „povolání“	125
Pracovní úspěšnost jako znamení Božího vyvolení	126
Nový pracovní étos a participační spravedlnost	127
12 PROFIT – CO JE ÚČELEM EKONOMIKY?	130
Počátek nové ekonomické etiky	131
Účel hospodářství	133
Různé úrovně odpovědnosti	134
Hodnotový řád ekonomického jednání	136
Procesy ujasňování ekonomické etiky	139
Etická měřítka a dynamika finančního kapitalismu	140
13 VĚDA – SMÍME VŠECHNO, CO MŮŽEME?	143
Předvídaní následků a ochrana důstojnosti	144
Výzkum a svoboda	145
Výzkum zaměřený na výsledek	147
Věda jako hledání pravdy	148
Věda ve službách života	149

Věda a lidské podléhání svodům.	151
Orientovat se v životě	152

14 LÉKAŘSTVÍ – EXISTUJE PRÁVO

ČLOVĚKA NA ZDRAVÍ?	153
Nové výzvy lékařské etiky	154
Omezenost zdrojů a rezerv ve zdravotnictví	156
Hlavní věc: být zdrav.	157
Lékařský pokrok a personalizovaná medicína	160
Spravedlnost ve zdravotnictví	160
Ještě jednou k transplantaci orgánů.	165

15 POLITIKA – JE MOŽNÉ SPOJIT MOC A MORÁLKU?

Závazek pravdivosti jako etické téma	168
Je morálka soukromá záležitost?	170
Ctnosti se vracejí.	171
Politická etika jako profesní etika.	174
Politická etika jako institucionální etika	176

16 TOLERANCE – KOLIK ROZDÍLNOSTI SNESEME?

Obřízka jako test tolerance.	180
Tolerance, úcta, uznání	182
Nové náboženské konflikty.	184
Tolerance z přesvědčení	185
Osobní, společenská a politická tolerance	188

17 VÁLKA A MÍR – KAM AŽ SAHÁ

NAŠE ODPOVĚDNOST?	192
Koncepce spravedlivé války	192
Představa spravedlivého míru.	195
Násilí ve službách práva	197
Nové války a odpovědnost za ochranu	198

18 SPRAVEDLNOST MEZI GENERACEMI –

CO ZANECHÁME SVÝM POTOMKŮM?	202
Jak daleko sahá inkluze?	203
Zachování stvoření	204

Hroucení přítomnosti a trvalá udržitelnost	205
Je náš blahobyt únosný pro budoucnost?	208
Princip obezřetnosti	210
Výroba a spotřeba energie – etická výzva	214
 19 STÁŘÍ – CO ZNAMENÁ „CTÍT OTCE A MATKU“?	217
Co dnes znamená čtvrté přikázání?	217
Život s „metuzalémským spiknutím“	220
Tvořivé stáří	222
Demence jako mezní zážitek	224
 20 UMÍRÁNÍ – KDY JE ČAS UMÍRAT?	226
Umírání a smrt	226
Umírání a sebeurčení	228
Léčit a pomáhat	229
Jsou život a smrt rovnocenné?	230
Provázení a opora v umírání	232
 Poděkování	235
Seznam literatury	236
Jmenný rejstřík	252